GERARD HOGAN
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2020. november 12.[1]

C-400/19. sz. ügy

Európai Bizottság
kontra

Magyarország

„Tagállami kötelezettségszegés – EUMSZ 34. cikk – Mezőgazdasági termékpiacok közös szervezése – 1308/2013/EU rendelet – A mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek tekintetében a beszállítókkal szemben alkalmazott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot tiltó nemzeti jog – Mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek értékesítési árai – Azonos termékekre alkalmazandó egységes kiskereskedelmi árrés”

I. Bevezetés

1. Keresetlevelében az Európai Bizottság annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy Magyarország azáltal, hogy korlátozta a mezőgazdasági és élelmiszertermékek értékesítési árainak megállapítását – különös tekintettel a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek vonatkozásában a beszállítókkal szemben alkalmazott tisztességtelen forgalmazói magatartás tilalmáról szóló 2009. évi XCV. törvény[2] 3. §-a (2) bekezdésének u) pontjára –, nem tett eleget az EUMSZ 34. cikkből és a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról, és a 922/72/EGK, a 234/79/EK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletből[3] eredő kötelezettségeinek.

2. E kérelem tehát ismét azt a kérdést veti fel, hogy a tagállamok milyen mértékben és milyen feltételek mellett alkalmazhatják a tisztességtelen versenyre, illetve a fogyasztóvédelemre vonatkozó nemzeti jogszabályaik rendelkezéseit az árképzési mechanizmusok korlátozására, annak érdekében, hogy előnyben részesítsék azt a felet vagy azokat a feleket, amelyet vagy amelyeket az élelmiszerláncon belül általában kedvezőtlenebb alkupozícióban lévőnek tekintenek. E problémák már a 2019. november 13-i Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė ítéletben (C-2/18, EU:C:2019:962) is kiemelésre kerültek, és a jelen indítvány céljából részletesen meg kell vizsgálni e határozat indokolását és következtetéseit.

3. Mielőtt azonban erre rátérnénk, először is ismertetni kell a vonatkozó jogszabályok és a Szerződés szövegét.

1 Eredeti nyelv: angol.

2 A Bizottság szerint a 2009. évi XCV. törvény 2010. január 1-jén lépett hatályba.

3 HL 2013. L 347., 671. o. (helyesbítések: HL 2014. L 189., 261. o.; HL 2016. L 130., 9. o., HL 2017. L 262., 16. o.).

II. Jogi háttér

A. Az uniós jog

4. Az EUMSZ 34. cikk a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok között tilos a behozatalra vonatkozó minden mennyiségi korlátozás és azzal azonos hatású intézkedés.”

5. Az 1308/2013 rendelet 83. cikkének (5) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok csak abban az esetben fogadhatnak el vagy tarthatnak fenn további nemzeti rendelkezéseket az uniós forgalmazási előírások hatálya alá tartozó termékek vonatkozásában, ha ezek a rendelkezések megfelelnek az uniós jognak, mindenekelőtt az áruk szabad mozgása elvének, valamint a [műszaki szabványok és szabályok terén történő információszolgáltatási eljárás és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1998. június 22-i] 98/34/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [(HL 1998. L 204., 37. o.; magyar nyelvű különkiadás, 13. fejezet, 20. kötet, 337. o.)] rendelkezéseinek.”

B. A magyar jog

6. A 2009. évi XCV. törvény az 1. §-ának megfelelően a „mezőgazdasági és élelmiszeripari termékekre” vonatkozik, amelyeket e törvény 2. §-ának (2) bekezdése az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, 2002. január 28-i 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre [4] utalva határoz meg.

7. A 2009. évi XCV. törvény 2. §-ának (1) bekezdése értelmében a törvény a következőkre alkalmazandó: a) a mezőgazdasági és élelmiszeripari terméket termelő, feldolgozó, illetve feldolgozás nélkül továbbértékesítő vállalkozások, valamint b) az e termékeket a végső fogyasztó részére értékesítő vállalkozások. Ez utóbbi kategória magában foglal minden kiskereskedőt, méretétől függetlenül, tehát a mezőgazdasági és élelmiszeripai termékeket értékesítő hipermarketekre és az ilyen termékeket értékesítő kisebb üzletekre egyaránt alkalmazandó.

8. A 2009. évi XCV. törvény 3. §-ának (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Tisztességtelen forgalmazói magatartásnak minősül:

[…]

u) összetétele és érzékszervi tulajdonságai alapján azonos termékek végső fogyasztói értékesítési árának a termék származási országa alapján diszkriminatív módon eltérő képzése.”

4 HL 2002. L 31., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 6. kötet, 463. o. (helyesbítések: HL 2014. L 327., 9. o.; HL 2016. L 11., 19. o.).

III. A felek kérelmei

9. A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

– állapítsa meg, hogy Magyarország azáltal, hogy – különös tekintettel a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontjára – korlátozta a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek értékesítési árainak megállapítását, nem teljesítette az EUMSZ 34. cikkből és az 1308/2013 rendeletből eredő kötelezettségeit; és

– Magyarországot kötelezze a költségek viselésére.

10. Magyarország azt kéri, hogy a Bíróság:

– a Bizottság keresetét mint megalapozatlant utasítsa el; és

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

IV. A keresetről

A. A felek érvei

11. Kérelmében a Bizottság két dolgot kifogásol. Azt állítja, hogy Magyarország azáltal, hogy – különös tekintettel a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontjára – korlátozta a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek értékesítési árainak megállapítását, nem teljesítette először is az 1308/2013 rendeletből eredő, másodszor pedig az EUMSZ 34. cikkből eredő kötelezettségeit.

12. Ami az 1308/2013 rendelet alapján benyújtott kereseti kérelmet illeti, a Bizottság abban arra hivatkozik, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdése u) pontjának megfelelően egy adott országból származó mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek kiskereskedelmi értékesítései árának ugyanazt az árrést kell magában foglalnia, mint amelyet a máshonnan származó azonos termékekre alkalmaznak, függetlenül azok származási országától. A rendelkezés tehát megtiltja a kiskereskedők számára, hogy például az importált termékeket 5%-os árrést tartalmazó áron értékesítsék, ha ugyanakkor azonos belföldi termékeket 10%-os árrést tartalmazó áron kínálnak. A 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja minden mezőgazdasági és élelmiszeripari termékre alkalmazandó, az „azonos termékek” fogalmát pedig a termék összetétele és érzékszervi tulajdonságai alapján határozzák meg.

13. A Bizottság szerint a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja, amely a gyakorlatban megtiltja a kiskereskedők számára, hogy az importált termékeket a belföldi termékekre alkalmazottaktól eltérő árréssel értékesítsék, veszélyezteti az 1308/2013 rendelet végrehajtását, mivel összeegyeztethetetlen e rendelet egyik alapelvével, nevezetesen a mezőgazdasági termékek értékesítési árának tisztességes verseny alapján történő szabad meghatározásával. A Bizottság úgy véli, hogy az árrés a kiskereskedelmi ár meghatározásának szerves részét képezi.

14. A Bizottság a 2010. március 4-i Bizottság kontra Franciaország ítéletre (C-197/08, EU:C:2010:111) és a Bizottság kontra Írország ítéletre (C-221/08, EU:C:2010:113) hivatkozik, amelyeket az árképzés területén példaértékűeknek tekint a gazdasági szereplők szabadságának védelmét illetően. E szabadság teszi lehetővé az új importált termékek számára azt, hogy be tudjanak lépni egy adott nemzeti piacra, a vonzó kiskereskedelmi árak révén.

15. Ami az EUMSZ 34. cikkre alapított kereseti kérelmet illeti, abban a Bizottság arra hivatkozik, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja nem a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek jellemzőire, hanem kizárólag azok értékesítési módjaira vonatkozik, tehát azt az 1993. november 24-i Keck és Mithouard ítélet (C-267/91 és C-268/91, EU:C:1993:905) értelmében vett értékesítési módokra vonatkozó rendelkezésnek kell tekinteni. A szóban forgó rendelkezés nem állja ki az említett ítéletben felállított második próbát, mivel *de facto* előnyben részesíti az azonos nemzeti termékeket. Így a Bizottság úgy véli, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja az EUMSZ 34. cikk értelmében vett olyan korlátozásnak minősül, amely kihatással van a tagállamok közötti kereskedelemre, mivel bizonyos, más tagállamokból importált áruk forgalmazását az azonos nemzeti termékekhez képest nehezebbé teszi, és ezáltal visszatartó hatású ezen áruk kiskereskedelmi forgalmazását illetően. A Bizottság megjegyzi, hogy a fogyasztók természetszerűleg jobban ismerik azokat a nemzeti termékeket, amelyek már hosszabb ideje vannak jelen a piacon, és előnyben részesítik azokat az újonnan érkező termékekkel szemben. Ráadásul egyes fogyasztók úgy érzik, hogy a helyi termékek vásárlásával a nemzetgazdaságot támogatják, és egyes tagállamokban szabályos reklámkampányokat indítanak e célból, amelyek ezt az érzést használják ki. A piaci szereplők sok más ok mellett éppen ezért különféle kereskedelmi gyakorlatokhoz folyamodnak, amelyek közül az egyik a legcélravezetőbb egyes importált termékek árának csökkentése, ami által a fogyasztók hamarabb megismerkedhetnek azokkal.

16. A Bizottság úgy véli, hogy a szóban forgó szabad árképzési politikába való beavatkozás inkább egyes nemzeti gazdasági szereplők védelmére irányul, semmint a fogyasztók Magyarország által hivatkozott érdekeinek védelmére. A fogyasztók érdekeinek védelméhez elegendő lenne a beszerzési ár alatti értékesítés megtiltása. A jelen ügyben az állami beavatkozás túlmutat a beszerzési ár alatti értékesítés tilalmán, és nem tűnik úgy, hogy bármiféle hasznára válna a fogyasztónak. A Bizottság szerint a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja már önmagában véve is olyan önkényes megkülönböztetésnek és az EUMSZ 34. cikkel ellentétes gyakorlatnak minősül, hogy azok a különféle statisztikai adatok, amelyek azt hivatottak alátámasztani, hogy a vitatott intézkedés nem tartalmaz hátrányos megkülönböztetést, irrelevánsak. A Bizottság továbbá úgy véli, hogy az „azonos termékek” kifejezés bizonytalanságra ad alapot, és így az EUMSZ 34. cikk megsértését eredményezheti. E tekintetben a Bizottság megjegyzi, hogy egyes kiskereskedők például az UHT-tej alapanyagát adó tehenek fajtáját tüntethetik fel a terméken, mint egyes kiskereskedők a hústermékek esetében. A szóban forgó nemzeti szabályok miatt e termékek nem értékesíthetők magasabb áron, mivel Magyarország szerint ugyanazt az árrést kell alkalmazni minden UHT-tejre, amelynek zsírtartalma például 2,8%. Ez hátrányosan érintheti a fogyasztót és kihatással lehet az áruk szabad mozgására.

17. A szóban forgó nemzeti szabályozás igazolhatóságát illetően a Bizottság megjegyzi, hogy az EUMSZ 34. cikk szerinti korlátozást képező intézkedés az EUMSZ 36. cikk alapján vagy közérdeken alapuló kényszerítő okokkal igazolható. Ugyanakkor, az ítélkezési gyakorlat szerint egy olyan rendelkezés, amely alkalmas az EUM-Szerződés által garantált valamely olyan alapvető szabadság korlátozására, mint az áruk szabad mozgása, csak akkor tekinthető megfelelően igazoltnak, ha alkalmas az elérni kívánt jogszerű cél megvalósítására, és nem lépi túl az annak eléréséhez szükséges mértéket. A Bizottság úgy véli, hogy a szóban forgó nemzeti intézkedés se nem alkalmas, se nem arányos.

18. Az intézkedés alkalmasságát illetően a Bizottság úgy véli, hogy az árrések meghatározása elsősorban a kiskereskedőknek, nem pedig a termelőknek kedvez. A Bizottság úgy véli, hogy az intézkedés aránytalan, és hogy ugyanezt a célt a piacon – nagyobb átláthatóság mellett – úgy is el lehetett volna érni, hogy az nem befolyásolta volna negatívan az árképzési szabadságot.

19. A Bizottság – Magyarország állításával ellentétben – nem tekinti úgy, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdése u) pontjának tárgyát képező kereskedelmi gyakorlat az élelmiszer-ellátási láncban alkalmazott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló, 2016. június 7-i európai parlamenti állásfoglalásban meghatározott tisztességtelen kereskedelmi feltételt

képezne.[5] Ráadásul, a Bizottság azt állítja, hogy ezen állásfoglalásban az Európai Parlament nem biztat olyan intézkedések elfogadására, mint amilyenek a jelen ügy tárgyát képező intézkedések is, amelyek veszélyeztetik a belső piac működését, és hátráltatják a kereskedelmet.

20. A Bizottság egyébiránt kiemeli azt a tényt, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja jelentős mértékben beavatkozik a forgalmazóknak az árrések meghatározásával kapcsolatos szabadságába, amely szabadság nem tekinthető egyenértékűnek a beszerzési ár alatti értékesítéssel. A Bizottság elismeri, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlatának megfelelően a beszerzési ár alatti értékesítés korlátozható, amennyiben nem eredményez önkényes megkülönböztetést. Ezzel szemben a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja hátrányosan megkülönböztető hatást gyakorol az importált termékekre, és így nem igazolható.

21. A Bizottság azt állítja, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja – Magyarország állításával ellentétben – nem tűnik olyannak, amely a tisztességes üzleti gyakorlatot segítené elő. Valójában a kiskereskedelmi árrés meghatározása semmilyen előnyt nem biztosít a beszállítók számára. Ellenkezőleg, az esetleges előnyök a kiskereskedőknél, nem pedig a mezőgazdasági termelőknél jelentkeznek. Az arányosság elvét illetően a Bizottság úgy véli, hogy léteznek más, az uniós joggal összeegyeztethető, kevésbé korlátozó intézkedések is, amelyek lehetővé tennék a kitűzött célok elérését.

22. Válaszában a Bizottság nem fogadja el Magyarország azon érvét, amely szerint a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja csak azokra az alapvető élelmiszerekre alkalmazandó, amelyek az összetétel és az íz alapján nem különböztethetők meg egymástól. A Bizottság szerint nem zárható ki, hogy egyes „márkás” termékek összetételüket és érzékszervi tulajdonságaikat illetően azonosnak tekinthetők. A Bizottság megjegyzi, hogy a kiskereskedők versenyben állnak egymással, és ezért nem indokolt az árak meghatározására vonatkozó jogukat a termékek termelőinek irányában a verseny állítólagos elősegítésére való hivatkozással korlátozni. Magyarország nem tudta bizonyítani, hogy a kiskereskedők árrés-meghatározási jogának korlátozása miként kedvezne a termelőknek. A kiskereskedő a mérete és gazdasági ereje miatt sokkal erősebb alkupozícióban van, és a kiskereskedelmi árrés meghatározása nincs kihatással a beszállító és a kiskereskedő közötti nagykereskedelmi árra. A vitatott nemzeti intézkedés nem nyújt védelmet a termelőknek, csupán egy olyan aránytalan korlátozást tartalmaz, amely a gyakorlatban hátrányos megkülönböztetést valósít meg a más tagállamokból importált termékekkel szemben.

23. A Bizottság úgy véli, hogy a szóban forgó korlátozás nem igazolható a mezőgazdasági és élelmiszer-ellátási láncban a vállalkozások közötti kapcsolatokban előforduló tisztességtelen piaci gyakorlatokról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/633 európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján.[6] Megjegyzi, hogy a 2019/633 irányelv egész pontosan 16 olyan tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot határoz meg, amely tiltott. Így tehát nem minden olyan helyzet tiltott, amelyet tisztességtelennek vélnek. A Bizottság úgy véli, hogy mivel a vitatott intézkedés túlságosan általános jelleggel alkalmazandó minden olyan döntésre, amely az áraknak a kiskereskedő általi meghatározására vonatkozik, a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja ellentétes az 1308/2013 rendelet általános elveivel és a releváns ítélkezési gyakorlattal, mivel a mezőgazdasági és élelmiszeriperi termékek széles körét érinti, amikor korlátozza az árak ellátási láncon belüli meghatározásának szabadságát. A 2015. december 23-i Scotch Whisky Association és társai ítélet (C-333/14, EU:C:2015:845) 20. pontjában a Bíróság kimondta, hogy az értékesítési árak tisztességes verseny alapján történő szabad képzése az 1308/2013 rendelet egyik alkotóeleme, és az áruk tényleges versenyfeltételek mellett történő szabad mozgása elvének kifejeződése. A Bizottság úgy véli, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja ezért összeegyeztethetetlen az említett ítélettel.

5 2015/2065(INI) 2018/C 086/05.

6 HL 2019. L 111., 59. o.

24. A Bizottság előadja, hogy az értékesítési árak szabad meghatározását az olyan termékek esetében is alkalmazni kell, mint például a tej, a liszt, az olaj vagy a cukor. A 2019/633 irányelv hangsúlyozza a tárgyalás szabadságának fontosságát. A Bizottság vitatja Magyarország azon állítását, hogy a vitatott intézkedésnek az áruk szabad mozgására gyakorolt korlátozó hatásai túlságosan esetlegesek és közvetettek lennének.

25. Magyarország úgy véli, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja, amely e törvény egyetlen olyan rendelkezése, amelyet a Bizottság megkérdőjelezett, összeegyeztethető az 1308/2013 rendelettel, és nem minősül az EUMSZ 34. cikkel ellentétes korlátozásnak.

26. Magyarország arra hivatkozik, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja, amelyet hét évvel ezelőtt fogadtak el, arra irányul, hogy egyenlő versenyfeltételeket biztosítson a nemzeti mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek, valamint a más tagállamokból származó ilyen termékek számára. Megfelel tehát a közelmúltban elfogadott 2019/633 irányelv célkitűzéseinek, amely a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek beszállítói és felvásárlói közötti alkupozíció jelentős egyensúlyhiányára tekintettel a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szembeni védelem minimális szintjét állapítja meg az Európai Unióban. A 2019/633 irányelv célja azon tisztességtelen gyakorlatok kezelése, amelyeket a versenyjog nem tud szabályozni. A 2019/633 irányelv inkább a beszállítók kiskereskedőknek való alárendeltségére, semmint a kiskereskedők erőfölényére összpontosít. A 2019/633 irányelv kifejezetten lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy fenntartsák az ezen irányelv hatálya alá nem tartozó kereskedelmi gyakorlatokkal kapcsolatos intézkedéseket, amennyiben azok összeegyeztethetők a belső piac működési szabályaival. A 2009. évi XCV. törvényt azért fogadták el, hogy megóvják a beszállítókat az olyan nagyméretű kiskereskedelmi értékesítőhelyek visszaélésszerű magatartásától, mint a hipermarketek, a beszállítók gazdaságilag sebezhető és ezen értékesítőhelyektől függő helyzete miatt. A vitatott intézkedés és a 2019/633 irányelv közötti eltérés abban áll, hogy míg a vitatott intézkedés formálisan a kiskereskedő és a fogyasztó szintjén avatkozik be, hatásai a beszállító és a kiskereskedő közötti viszony szintjén nyilvánulnak meg.

27. Magyarország szerint, noha a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja bizonyos mértékben korlátozza a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek kiskereskedőinek gazdasági szabadságát, nem akadályozza a tagállamok közötti kereskedelmet.

28. Magyarország azt állítja, hogy a 2009. évi XCV. törvény a kiskereskedők gyakorlatát annak biztosítása érdekében korlátozza, hogy a releváns elem alapvetően a terméknek a beszállító és a kiskereskedő közötti megállapodás szerinti felvásárlási ára legyen, és hogy más költségeket vagy díjakat ne lehessen felszámítani, kivéve ha azok a beszállító által kért valamely valós szolgáltatásnak felelnek meg. A 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja csak a termékek korlátozott körére vonatkozik, nevezetesen azokra a termékekre, amelyek „összetétel[ük] és érzékszervi tulajdonságai[k] alapján azonosak”. Ez a rendelkezés tehát csak azokra az alapvető élelmiszerekre vonatkozik, amelyek homogének, valamint összetételük és ízük alapján nem különböztethetők meg egymástól, vagy amelyek nem tekinthetők „márkás” termékeknek. A kérdéses áruk közé tartozik például tipikusan a tej, a liszt, az étolaj, a gyümölcs, a zöldség, a baromfi és a cukor. Egyébiránt a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja csak azokra a termékekre vonatkozik, amelyek összes tulajdonságuk tekintetében azonosak. Így Magyarország szerint a 2,8%-os zsírtartalmú UHT-tejet nem lehet például azonosnak tekinteni a friss tejjel vagy a más zsírtartalmú tejjel. Azok a termékek, amelyek eltérő összetevőket tartalmaznak, vagy amelyeknek eltérő az ízük, mint például a gyümölcslé vagy a csokoládé, nem tekinthetők azonosaknak. A fogyasztóknak a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdése u) pontjának hatálya alá tartozó termékek vásárlásával kapcsolatos választását jelentős mértékben befolyásolja az ár, így az árnak akár csak egy minimális változása is befolyásolhatja e választást. Különösen fontos tehát az érdemeken alapuló verseny biztosítása az ilyen termékek tekintetében, hiszen azok csak az ár alapján versenyeznek.

29. Magyarország úgy véli, hogy az „azonos termékek” fogalma nem teremtett jogbizonytalanságot a 2009. évi XCV. törvény elfogadása óta eltelt hét év során, és nem áll fenn nehézség e fogalom értelmezését illetően.

30. Magyarország szerint a kiskereskedelemben a profit maximalizálására a teljes árrés-tömeg hatékony kezelése révén kerül sor. Így például egy hipermarket az árakat 20–30 ezer különböző termékből képezi, oly módon, hogy ez az árképzés az eladott termékek teljes választékán keresztül legyen profitot termelő. Ebben az összefüggésben a szokásos gyakorlat az, hogy bizonyos áruk esetében alacsony árakat és árréseket határoznak meg, annak érdekében, hogy felkeltsék a fogyasztók figyelmét, és az így „kieső” bevételt azon üzleti forgalom növekedésével egyenlítsék ki, amely a többi áru vevők részére történő értékesítéséből ered. A kiskereskedők tehát jelentős befolyással vannak azon termékek fajtájára, amelyeket a fogyasztók megvásárolnak. E gyakorlat eredményeként valamely terméknek a végső fogyasztó számára megjelenő ára elsődlegesen nem a termék versenyképességének, hanem inkább a kiskereskedő azon döntésének a tükröződése, hogy árrését a termékportfóliójának egészére való tekintettel kezeli.

31. Magyarország hangsúlyozza, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdése u) pontjának megfelelően a beszállító és a kiskereskedő teljesen szabadon tárgyalhat az áruk *felvásárlási áráról*. Az ezen ár és a valamely más tagállamból származó azonos termék ára közötti *viszonyt* azonban a kiskereskedő nem módosíthatja. Ha a beszállító hatékonyabban termel, és ennek következtében alacsonyabb beszállítói áron adja el a kiskereskedőnek termékeit, akkor e terméknek a fogyasztói ára is alacsonyabb lesz az azonos, de kevésbé hatékony, és magasabb beszállítói áron eladott termékhez képest. A Bizottság állításával ellentétben a vitatott intézkedés nem az árversenyt, hanem az *ártorzítást* korlátozza egyes alapvető élelmiszerek esetében. Ezenkívül, a vitatott intézkedés nem korlátozza az érintett termékek akciós áron történő értékesítését, mivel az árrésnek egy hat hónapos időszak alatt kell megegyeznie a termékek vonatkozásában, bárhonnan is származzanak. Az érintett termékek értékesítése tekintetében megengedett a bevezető árak és akciók alkalmazása. Ezenkívül a kereskedő tevékenységének beszüntetése, profilváltás, vagy kiárusítás esetén a vitatott korlátozás nem alkalmazandó. Ezenkívül semmilyen szabály nem tiltja az áruk reklámozását.

32. Magyarország azt állítja, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja összeegyeztethető a belső piaci szabályokkal. Egyébiránt, bár a Bizottság úgy véli, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja ellentétes az 1308/2013 rendelettel, e rendelet egyetlen olyan rendelkezését sem jelölte meg, amelyet megsértettek volna. Magyarország azt állítja, hogy a vitatott intézkedés nem valósít meg árrögzítést, és nem határoz meg sem referenciaárat, sem minimálárat. A gazdasági szereplőknek a beszerzési ár meghatározására vonatkozó szabadsága tehát teljes mértékben fennáll. A vitatott intézkedés biztosítja, hogy a versenyelőny a fogyasztói árban fog tükröződni, ezáltal biztosítja, hogy minden termelő hatékony versenyfeltételek között szabadon hozzáférjen a nyitott piachoz.[7] 2010. március 4-i Bizottság kontra Franciaország (C-197/08, EU:C:2010:111) és Bizottság kontra Írország (C-221/08, EU:C:2010:113) ítéleteiben a Bíróság megállapította, hogy a tagállamok által meghatározott minimálár éppen azért ütközik az uniós jogba, mert sérti a versenyviszonyokat, hiszen a termelők vagy importőrök egy részét megakadályozza abban, hogy vonzóbb kiskereskedelmi árajánlatokkal az „alacsonyabb önköltségi árból” származó előnyhöz jussanak.[8] A vitatott intézkedés azonban pontosan a termelők vagy beszállítók nagyobb hatékonyságából eredő árelőnynek a fogyasztói árban való tükröződését biztosítja. Az intézkedés

7 2003. szeptember 9-i Milk Marque és National Farmers’ Union ítélet (C-137/00, EU:C:2003:429, 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

8 2010. május 7-i Bizottság kontra Belgium ítélet (C-229/08, EU:C:1991:113), 40. pont.

továbbá biztosítja a termelőknek az „alacsonyabb önköltségi árból származó előny” kihasználásának lehetőségét.[9] A közös agrárpolitika egyik célja a hatékony verseny fenntartása a mezőgazdasági termékek piacán.[10] Ennélfogva a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja nem sérti az 1308/2013 rendeletet, illetve a Bizottság által hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

33. Magyarország úgy véli, hogy a Bizottság nem tudta alátámasztani azon állítását, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja ténylegesen eltérő hatással van a belföldi termékek, illetve a más tagállamokból származó termékek forgalmazására.[11] A Bizottság abból a feltevésből indul ki, hogy a nemzeti piacokon a fogyasztók a saját szokásaik és preferenciáik alapján előnyben részesítik a nemzeti termékeket a más tagállamokból származó termékekhez képest, így az importált termékeknek nehezebb a piacra lépniük. Magyarország úgy véli, hogy ez a feltevés, bár általában megalapozott, nem állja meg a helyét az olyan homogén jellegű élelmiszerek tekintetében, amelyek ízükben és összetételükben azonosak, és amelyeknél az ár meghatározó szerepet játszik. A 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja biztosítja, hogy a kiskereskedők az árréseik megállapításával ne részesítsék előnyben a nemzeti termékeket a más tagállamokból származó termékekkel szemben.

34. Magyarország szerint a Bizottság érvelésének alapvető hibája abban áll, hogy összekeveri az értékesítési lánc különböző pontjain álló piaci szereplők gazdasági érdekeit. A Bizottság továbbra is azt feltételezi, hogy a kiskereskedő a beszállító érdekeit képviseli, amikor azt állítja, hogy a kiskereskedők egyes importált termékek árát a saját árrésük terhére csökkentik annak érdekében, hogy minél hamarabb megismertessék a fogyasztókkal ezeket a termékeket, ezzel elősegítve a tagállamok közötti kereskedelmet. A kiskereskedők – az összes többi piaci szereplőhöz hasonlóan – a saját hasznukat kívánják maximalizálni. A kiskereskedők célja a fogyasztói árak meghatározásakor a saját teljes termékkínálatuk minél kedvezőbb feltételekkel történő értékesítése. Az ő érdekük az, hogy a lehető legnagyobb árrést alkalmazzák. A kiskereskedők a saját hasznukról csak taktikai megfontolásokból mondanak le egyes termékek esetében, annak reményében, hogy ez a haszonkiesés a forgalom növekedése és más termékek eladása révén megtérül, ezáltal magasabb árrés elérését téve lehetővé. A kiskereskedők árpolitikája tehát az egész termékpalettájukra vonatkozik, és a fogyasztók egyes, különösen alacsony árú termékekkel történő becsalogatása ennek egy hatékony eszköze. A Bizottság állításával ellentétben nem a kiskereskedő, hanem a *beszállító* érdeke az, hogy a terméke megjelenhessen egy új piacon. A beszállító érdeke, hogy alacsonyabb áron adja a termékét a kiskereskedőnek annak érdekében, hogy egy másik tagállam piacán versenyképes lehessen. Ezt a beszállító szabadon megteheti, ebben semmi nem akadályozza a szabad piaci versenyfeltételek között.

35. Magyarország azt állítja, hogy a vitatott intézkedés hatása az, hogy ezt az alacsonyabb beszállítói árat a fogyasztói árak szintjén is tükrözi. A beszállító hatékonyságából eredő alacsonyabb költségek ugyanis a beszállítói árban jelennek meg. „A fogyasztói árakra a beszállítónak nincs ráhatása, azt a kereskedő szabadon állapítja meg”[12].

36. A Bizottság által felvázolt kereskedelmi akadályok nem a vitatott intézkedés eredményei, hanem annak a kereskedelmi gyakorlatnak a következményei, amelyet ezen intézkedés szabályozni kíván. A 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja kifejezetten tiltja a származási országon alapuló diszkriminációt az árak meghatározása kapcsán. Amennyiben egy beszállító hatékonyan, innovatív módon és alacsony költséggel termel, és ennek következtében alacsony beszállítói áron adja el a termékeit a kereskedőnek, akkor e termékeknek a fogyasztói ára is alacsonyabb lesz a más beszállítók által kevésbé hatékony módon megtermelt, és így magasabb áron eladott termékekéhez képest. A homogén, alapvető élelmiszerek tehát a saját költséghatékonyságuk alapján versengenek a fogyasztói piacon, függetlenül attól, hogy melyik tagállamból származnak. A Bíróság ítélkezési

9 2015. december 23-i Scotch Whisky Association és társai ítélet (C-333/14, EU:C:2015:845, 21. pont).

10 2015. december 23-i Scotch Whisky Association és társai ítélet (C-333/14, EU:C:2015:845, 23. pont).

11 Lásd: 1993. november 24-i Keck és Mithouard ítélet (C-267/91 és C-268/91, EU:C:1993:905, 16. pont).

12 Magyarország ellenkérelmének 51. pontja.

gyakorlata nem támasztja alá azt a következtetést, hogy az olyan tagállami szabályozás, amely nem tesz különbséget az áruk származása alapján, amelynek nem célja a más tagállamokkal folytatott árukereskedelem szabályozása, és amelynek az áruk szabad mozgására gyakorolt korlátozó hatásai túlságosan esetlegesek és közvetettek, összeegyeztethetetlen lenne az uniós joggal.[13]

37. Magyarország tehát úgy véli, hogy az 1993. november 24-i Keck és Mithouard ítélet (C-267/91 és C-268/91, EU:C:1993:905) fényében a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja az értékesítési módokra vonatkozó olyan intézkedés, amely nem tartozik az EUMSZ 34. cikk hatálya alá.

38. Abban az esetben, ha a Bíróság mégis úgy ítélné meg, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja az EUMSZ 34. cikk hatálya alá tartozik, Magyarország úgy véli, hogy az intézkedés közérdeken alapuló kényszerítő okokkal igazolható, alkalmas a céljának elérésére és arányos. A 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdése u) pontjának fő célja, hogy a tipikusan jelentős piaci erővel rendelkező kereskedőre kirótt többletkötelezettség által egyenlő versenyfeltételeket *(level playing field)* teremtsen a beszállítók között, amely hatékony piaci versenyt tesz lehetővé. Az intézkedés a homogén, alapvető élelmiszerekre korlátozódik, és csupán azt írja elő, hogy a kereskedő nem alkalmazhat eltérő árrést a különböző tagállamokból származó azonos termékekre. Ezenkívül az azonos termék fogalma szűken van meghatározva. Ráadásul az intézkedést az importált termékekre és a belföldi termékekre egyaránt alkalmazni kell.

39. A Bizottságnak a piac átláthatóságára vonatkozó kifogását illetően, amely állítólag kevésbé korlátozó, Magyarország hangsúlyozza, hogy az átláthatóság önmagában nem intézkedés, hanem egy célkitűzés. Egyébiránt a Bizottság nem tud a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdése u) pontja céljának hatékony elérésére alkalmas, kevésbé korlátozó intézkedést megjelölni. Ráadásul a vitatott intézkedés a kereskedő számára nem jár számottevő többletteherrel vagy költséggel. A törvény nem ír elő semmilyen előzetes jóváhagyási, engedélyezési, utólagos bejelentési vagy más adminisztrációs kötelezettséget. Ami a szankciókat illeti, a kereskedő vélhetőleg inkább vállalja, hogy betartja az intézkedést, semmint hogy bírságot kelljen fizetnie.

40. Viszonválaszában Magyarország úgy véli, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a vitatott intézkedés mennyiben érinti jobban az importált termékeket, mint a nemzeti termékeket. Konkrétan itt most ez az eset áll fenn, hiszen tekintettel arra, hogy a szóban forgó termékek reklámozása nincs korlátozva, a vitatott intézkedés nem szünteti meg teljes egészében a kereskedőnek az ár meghatározására vonatkozó jogát, és ezenfelül nem tartalmaz hátrányos megkülönböztetést.

41. Amennyiben a Bíróság nem tekinti úgy, hogy a vitatott intézkedés az 1993. november 24-i Keck és Mithouard ítéletnek (C-267/91 és C-268/91, EU:C:1993:905) megfelelő értékesítési mód, és úgy ítéli meg, hogy az egy mennyiségi korlátozással egyenértékű intézkedés, Magyarország megismétli azon állítását, hogy a vitatott intézkedés a tisztességes kereskedelmi ügyletek biztosítására és az élelmiszerlánc termelői helyzetének javítására irányuló közérdekű célkitűzésére tekintettel egyszerre megfelelő és arányos. E tekintetben Magyarország megjegyzi, hogy a Bizottság nem jelölte meg, hogy milyen típusú intézkedés lenne arányosabb, miközben ugyanezen célt éri el. Magyarország úgy véli, hogy a kereskedők szabadságának korlátozása elősegíti a termelők közötti versenyt, mivel a kereskedők nem tudják megszüntetni a termelő versenyelőnyét magasabb árrés alkalmazásával, megfosztva ezáltal a fogyasztót attól a lehetőségtől, hogy a termelői piacon folyó verseny előnyeiből részesedjen. Ha valamely termékre magasabb árrést alkalmaznak, az valószínűleg megszünteti a termelői piacon nehezen elért árcsökkenést és az ebből eredő versenyelőnyt, ami azzal az eredménnyel jár, hogy a fogyasztónak szintén többet kell majd fizetnie a termékért. A kereskedői árrés meghatározása során a kiskereskedő arra is ösztönözve lesz, hogy azon termékek esetében, amelyeknél a fogyasztókat az ár vezérli, a termékeket kizárólag a beszerzési áruk alapján válassza ki. Ez a termelők szintjén fokozni

13 1994. április 16-i Angerer ítélet (C-477/92, EU:C:2015:296, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

fogja a versenyt, és ez a fogyasztók számára is előnyös. Ezenkívül a kereskedőknek továbbra is lehetőségük van arra, hogy új termékek bevezetésekor árcsökkentéseket alkalmazzanak, és az átmeneti árcsökkentésen alapuló értékesítési eszközöket alkalmazzanak, már amennyiben a termékekre alkalmazott árrések hat hónapos időszakon belül kiegyenlítődnek.

42. Végül Magyarország úgy véli, hogy a márkatermékek nem minősülnek homogén termékeknek.

B. Elemzés

1. Előzetes megjegyzések

43. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárásban a Bizottságot terheli annak bizonyítása, hogy az állítólagos kötelezettségszegés fennáll, és azon adatok szolgáltatása a Bíróság számára, amelyek alapján ez utóbbi meg tudja állapítani, hogy a kötelezettségszegés időközben nem szűnt-e meg, továbbá a Bizottság nem alapíthatja vélelmekre a keresetét.[14] A kötelezettségszegés fennállásának kérdését a tagállamban az indokolással ellátott véleményben foglalt határidő lejártakor fennálló helyzet alapján kell megítélni,[15] nevezetesen a jelen esetben a 2018. március 9-én fennálló helyzet alapján.

44. A jelen ügy alapját képező keresetlevelében a Bizottság azt állítja, hogy a magyar szabályozás, különösen a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja, a kereskedők szintjén szűkíti vagy korlátozza a bizonyos mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek értékesítési árának meghatározására vonatkozó lehetőséget, az importált termékek hátrányára. A Bizottság azt állítja, hogy Magyarország így nem teljesítette az 1308/2013 rendeletből[16] és az EUMSZ 34. cikkből eredő kötelezettségeit. A Bizottság alapvető érve az, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja azáltal, hogy korlátozza a kiskereskedőknek az árrés meghatározásával kapcsolatos szabadságát, és így a vonzó kiskereskedelmi árak meghatározásával kapcsolatos szabadságukat, akadályozza a más tagállamból származó új termékeknek a nemzeti piacra való bejutását. E tekintetben a Bizottság úgy véli, hogy az árrés a kiskereskedelmi ár szerves részét képezik.

45. Annak ellenére, hogy a szóban forgó nemzeti szabályozás inkább az érintett termékek kiskereskedelmi árát érinti, semmint azok nagykereskedelmi árát, Magyarország azt állítja, hogy e szabályok, a 2019/633 irányelvhez[17] hasonlóan, az érintett termékek tekintetében a felvásárlók/kiskereskedők által a beszállítókkal/termelőkkel mint gazdaságilag sérülékenyebb és függő

14 2011. május 19-i Bizottság kontra Málta ítélet (C-376/09, EU:C:2011:320, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

15 2018. október 18-i Bizottság kontra Egyesült Királyság ítélet (C-669/16, EU:C:2004:844, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

16 Az 1308/2013 rendelet az EU-Szerződés és az EUM-Szerződés I. mellékletében felsorolt valamennyi mezőgazdasági termékre vonatkozóan közös piacszervezést hoz létre, beleértve a tejet és a tejtermékeket is. Lásd az 1308/2013 rendelet 1. cikke (2) bekezdésének p) pontját. E rendelet jogalapja főként az EUMSZ 42. cikk első bekezdése és az EUMSZ 43. cikk (2) bekezdése. Az EUMSZ 38. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az Unió közös mezőgazdasági és halászati politikát határoz meg és hajt végre. E rendelkezés ezenfelül kimondja, hogy „a belső piac kiterjed a mezőgazdaságra és a halászatra, valamint a mezőgazdasági termékek kereskedelmére. »Mezőgazdasági termékek« a termőföld, az állattenyésztés és a halászat termékei, valamint az ezekhez a termékekhez közvetlenül kapcsolódó első feldolgozási szint termékei. A közös agrárpolitikára vagy a mezőgazdaságra vonatkozó utalásokat, valamint a »mezőgazdasági«, illetve az »agrár-« kifejezéseket úgy kell értelmezni, mint amelyek a halászatot is magukban foglalják, figyelembe véve ezen ágazat sajátos jellemzőit.” Az e politikákra vonatkozó különös szabályokat az EUMSZ 39–44. cikk tartalmazza. Ily módon, ha az EUMSZ 39–44. cikk másként nem rendelkezik, a belső piac létrehozására, illetve működésére megállapított szabályokat a mezőgazdasági termékekre is alkalmazni kell. Lásd: EUMSZ 38. cikk, (2) bekezdés. Az EUMSZ 39–44. cikk rendelkezéseinek hatálya alá tartozó termékeket az EU-Szerződés és az EUM-Szerződés I. melléklete sorolja fel. A jelen ügy alapját képező keresetlevélben a Bizottság nem állította, hogy Magyarország megsértette volna az EUMSZ 39–44. cikket.

17 Megjegyzendő, hogy a Bizottság a jelen ügy alapját képező keresetlevélben nem állította, hogy Magyarország nem teljesítette a 2019/633 irányelvből eredő kötelezettségeit. Sőt, amint az a 2019/633 irányelv 13. cikkének (1) bekezdéséből – amely arra kötelezi a tagállamokat, hogy 2021. május 1-jéig ültessék át ezen irányelvet, és az átültető intézkedéseket legkésőbb 2021. november 1-jétől kezdve alkalmazzák –, valamint ezen irányelv 14. cikkéből – amely úgy rendelkezik, hogy az irányelv 2019. április 29-én (azaz a 2018. március 9-i indokolással ellátott véleményt követően) lép hatályba – kitűnik, az említett irányelv *ratione temporis* nem alkalmazható.

helyzetben lévőnek tekintett féllel szemben alkalmazott bizonyos tisztességtelen gyakorlatok elleni küzdelemre irányulnak. Magyarország úgy véli, hogy e szabályok nem ellentétesek sem az 1308/2013 rendelettel, sem az EUMSZ 34. cikkel, de mindenesetre azokat közérdeken alapuló kényszerítő okok igazolják. Azt állítja, hogy a vitatott intézkedés e cél elérésének észszerű eszköze, és arányos.

46. E tekintetben megjegyzendő, hogy a szóban forgó szabályok nem rögzítik a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékeknek a termelő/beszállító és a felvásárló/kiskereskedő közötti vételárát, és szintén nem határoznak meg e termékekre vonatkozóan minimális vagy maximális vételárakat egyik kereskedelmi szinten sem, ideértve a kiskereskedelem szintjét is. Ezenkívül a vitatott szabályok nem kifejezetten az olyan, önmagukban véve versenyellenes gyakorlatokra vonatkoznak, mint például a veszteséges értékesítés, vagy azon versenytársak kizárása, akik nem tagjai bizonyos kereskedelmi vagy termelői szervezeteknek, vagy más hasonló versenyellenes intézkedések. Tehát fontos megjegyezni, hogy az érintett termékek termelői/beszállítói és felvásárlói/kereskedői szabadon tárgyalhatnak egymás között az érintett élelmiszeripari termékek áráról.

47. Inkább arról van szó, hogy bár ez a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdése u) pontjának szövege alapján kétségkívül nem egyértelmű, nem vitatott, hogy a szóban forgó szabályok hatása az, hogy az érintett termékek kiskereskedelmi értékesítési árának főszabály szerint azonos árrést kell tartalmazniuk, függetlenül a származási országuktól.

48. A 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja tehát megtiltja a kiskereskedők számára, hogy az importált termékeket például 5%-os árrést tartalmazó áron értékesítsék, ha ugyanakkor azonos belföldi termékeket 10%-os árrést tartalmazó áron kínálnak. Ennek a fordítottja szintén igaz, így nem kétséges, hogy a szabályozás első ránézésre[18] különbségtétel nélkül alkalmazandó valamennyi releváns élelmiszerre, függetlenül azok származásától.

49. Bár a jelen ügy alapját képező kereset az 1308/2013 rendelettel és az EUMSZ 34. cikkel kapcsolatban két dolgot kifogásol, amint látni fogjuk, e kifogások között jelentős átfedés van.

2. Az 1308/2013 rendelet 1. cikkének állítólagos megsértésére alapított, első kifogásról

a) Az 1308/2013 rendelet egészére vonatkozó kifogásról

50. A Bizottság többek között azt kifogásolja, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja konkrétan sérti az 1308/2013 rendeletet, mivel ezen, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó nemzeti szabályok akadályozzák a szabad árképzést. Megjegyzem, hogy keresetében a Bizottság nem jelöli meg az 1308/2013 rendelet egyik konkrét rendelkezését sem, hanem inkább a rendelet egészére hivatkozik. Ez minden kétséget kizáróan annak tudható be, hogy úgy tűnik, a 2009. évi XCV. törvényt tágan értelmezhető módon szövegezték meg.

51. A Bizottság – anélkül, hogy ezt Magyarország tagadta volna – azt állítja, hogy a 2009. évi XCV. törvény 1. §-a szerint e törvény a 2. §-ának (2) bekezdésében meghatározott „mezőgazdasági és élelmiszeripari termékekre” vonatkozik, amely rendelkezés viszont a 178/2002 rendeletre hivatkozik. E tekintetben a 178/2002 rendelet 2. cikke tartalmazza az „élelmiszer” fogalmának meghatározását, és úgy rendelkezik, hogy e rendelet alkalmazásában az „»élelmiszer« minden olyan feldolgozott, részben feldolgozott vagy feldolgozatlan anyagot vagy terméket jelent, amelyet emberi fogyasztásra szánnak, illetve amelyet várhatóan emberek fogyasztanak el”. Tekintettel az 1308/2013 rendelet hatályára és az e rendeletben szabályozott, annak 1. cikkében meghatározott mezőgazdasági termékekre, úgy tűnik, hogy jelentős átfedés van az 1308/2013 rendelet tárgyát képező mezőgazdasági termékek és a 2009. évi

18 *De iure.*

XCV. törvény tárgyát képező mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek között. Magának a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdése u) pontjának a hatályát azonban egyértelműen korlátozza az a követelmény, hogy a termékeknek összetételükben és érzékszervi tulajdonságaikban azonosaknak kell lenniük.

52. Jóllehet a Bizottság az 1308/2013 rendelet egészére hivatkozik a kifogásaiban, és így a kereseti kérelmét kissé tágnak és pontatlannak lehet tekinteni, ezt az egyetlen hibát nem lehet neki felróni, tekintettel magának a 2009. évi XCV. törvénynek, illetve kisebb mértékben e törvény 3. §-a (2) bekezdése u) pontjának széles hatályára.

53. Egyébiránt, bár a Bizottság nem jelölte meg az 1308/2013 rendelet egyetlen olyan konkrét rendelkezését sem, amely lehetővé tenné az érintett termékek kiskereskedelmi értékesítési árának nemzeti vagy uniós szinten történő rögzítését, vagy olyan rendelkezéseket, amelyek megtiltanák a tagállamoknak, hogy ilyen árakat megállapító nemzeti intézkedéseket fogadjanak el,[19] emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az értékesítési áraknak tisztességes verseny alapján történő szabad meghatározása az 1308/2013 rendelet szerves részét képezi, és az az áruk hatékony versenyfeltételek melletti szabad mozgása elvének kifejeződése.[20]

54. Az olyan nemzeti jogszabály tehát, amely gyakorlatilag meggátolja a mezőgazdasági termékek versenyképes árának szabad meghatározását, ellentétes az 1308/2013 rendelet egyik kulcsfontosságú követelményével, hacsak objektív módon nem igazolható. Amint azt a Bíróság a 2003. szeptember 9-i Milk Marque és National Farmers' Union ítélet (C-137/00, EU:C:2003:429) 86. pontjában kifejtette, az e rendelet által előirányzott közös piacszervezés céljait nem veszélyeztetik azok a nemzeti intézkedések, amelyek önmagukban nem „érintik az árképzést", és amelyek inkább „az árképzési mechanizmus megfelelő működésének biztosítását szolgálják, az olyan árszintek elérése érdekében, amelyek egyszerre szolgálják a termelők és a fogyasztók érdekeit".

55. Ennek az ellenkezője is igaz: az olyan nemzeti intézkedések, amelyek indokolatlan módon befolyásolják az ilyen mezőgazdasági termékek árának képzését, valójában veszélyeztethetik a közös piacszervezést.

56. Úgy tűnik tehát számomra, hogy a döntő kérdés az, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja indokolatlan módon befolyásolja-e az árképzést, vagy másodlagosan, hogy csupán az árképzési mechanizmusok megfelelő működését kívánja-e biztosítani.

19 Lásd analógia útján: 2015. december 23-i Scotch Whisky Association és társai ítélet (C-333/14, EU:C:2015:845, 17. pont).

20 2019. november 13-i Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė ítélet (C-2/18, EU:C:2019:962, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A 2003. szeptember 9-i Milk Marque és National Farmers' Union ítélet (C-137/00, EU:C:2003:429) 57. és 59. pontjában a Bíróság kimondta, hogy a hatékony verseny fenntartása a mezőgazdasági termékek piacán a közös agrárpolitika és az érintett piacok közös szervezésének egyik célját képezi, és hogy a közös piacszervezés a nyitott piac koncepcióján alapul, amelyhez minden termelő hatékony versenyfeltételek mellett szabadon férhet hozzá. A Bíróság így ezen ítélet 67. pontjában megállapította, hogy a tej- és tejtermékpiac közös szervezése által szabályozott ágazatban a nemzeti hatóságok főszabály szerint továbbra is hatáskörrel rendelkeznek arra, hogy alkalmazzák nemzeti versenyjogukat a tejtermelőknek a nemzeti piacon erőfölényes helyzetben lévő szövetkezetére.

b) A mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek ellátási láncán belüli tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok elleni küzdelem terén fennálló teljes körű harmonizáció hiányáról – A Bíróságnak a 2019. november 13-i Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė ítéletben (C-2/18, EU:C:2019:962) tett megállapításai

57. A közös agrárpolitika keretében, amely az EUMSZ 4. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján az Európai Unió és a tagállamok között megosztott hatáskörbe tartozik, a tagállamok, amint az az EUMSZ 2. cikk (2) bekezdéséből is kitűnik, jogalkotási hatáskörrel rendelkeznek, amely lehetővé teszi számukra, hogy hatáskörüket olyan mértékben gyakorolják, amilyen mértékben az Európai Unió azt nem gyakorolta. [21]

58. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, amennyiben egy adott ágazatban van közös piacszervezésre vonatkozó szabályozás, a tagállamok kötelesek tartózkodni minden olyan intézkedéstől, amely azt veszélyeztetheti vagy az alól kivételeket állapítana meg. Azok a szabályok, amelyek beavatkoznak a közös piacszervezés megfelelő működésébe, egyúttal összeegyeztethetetlenek az ilyen közös piacszervezéssel, még akkor is, ha ez utóbbi nem szabályozza kimerítő jelleggel a szóban forgó tárgykört. [22]

59. Mindazonáltal a közös piacszervezés bevezetése nem akadályozza a tagállamokat abban, hogy olyan nemzeti szabályokat alkalmazzanak, amelyek az e közös piacszervezés célkitűzéseitől *eltérő* közérdekű célkitűzéseket követnek, még akkor sem, ha e szabályok hatással lehetnek a közös piac működésére az érintett ágazatban. [23]

60. A Bizottság nem állította a keresetlevelében, hogy az Európai Unió kimerítő jelleggel gyakorolta volna hatáskörét a 2009. évi XCV. törvény hatálya alá tartozó területen, azaz a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek vonatkozásában a beszállítókkal szemben alkalmazott kereskedelmi gyakorlatok terén.

61. Sőt, a Bíróság a 2019. november 13-i Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė ítélet (C-2/18, EU:C:2019:962) 52. pontjában hangsúlyozta, hogy a 2019/633 irányelv elfogadása, amely irányelv a 14. cikke értelmében 2019. április 30-án lépett hatályba, megerősíti azt, hogy nem volt teljes körű harmonizáció a mezőgazdasági és élelmiszer-ellátási láncban előforduló tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok elleni küzdelem területén. Ennélfogva a jelen ügyben a Bizottság indokolással ellátott véleményének elfogadásakor a tagállamoknak a mezőgazdasági és élelmiszer-ellátási láncban előforduló tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok elleni küzdelemmel kapcsolatos szabályok elfogadására vonatkozó jogköre még nem merült ki, többek között az 1308/2013 rendelet miatt.

62. Ezenkívül, a 2019. november 13-i Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė ítéletének (C-2/18, EU:C:2019:962) 49. és 50. pontjában a Bíróság lényegében megerősítette, hogy – az egyes tisztességtelen gyakorlatra történő hivatkozások ellenére – a 1308/2013 rendelet *nem* szabályozza kimerítően az említett ügy tárgyát képező tej- és tejtermékágazatban tapasztalható tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat. Ezenfelül, az említett ítélet 53. és 72. pontjában a Bíróság tulajdonképpen

21 2019. november 13-i Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė ítélet (C-2/18, EU:C:2019:962, 28. pont). A 2013. szeptember 19-i Panellinios Sindesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou ítélet (C-373/11, EU:C:2013:567) 26. és 27. pontjában a Bíróság kimondta, hogy a tagállamok azon lehetősége, hogy hatáskörüket gyakorolják annyiban, amennyiben az Unió a saját hatáskörét nem gyakorolta, különösen a közös agrárpolitika reformja óta áll fenn, amely a hatáskörök nagyobb decentralizációjával jár annak érdekében, hogy az egyes tagállamok vagy régiók sajátos körülményeit, illetve a különféle termékek és az érintett termelők piaci helyzetét jobban figyelembe vegyék.

22 2005. május 26-i Kuipers ítélet (C-283/03, EU:C:2005:314, 37. pont); 2015. december 23-i Scotch Whisky Association és társai ítélet (C-333/14, EU:C:2015:845, 19. pont).

23 2019. november 13-i Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė ítélet (C-2/18, EU:C:2019:962, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A Scotch Whisky Association és társai ítélet (C-333/14, EU:C:2015:845) 26–28. pontjában a Bíróság megállapította, hogy a tagállamok főszabály szerint támaszkodhatnak az emberi élet és egészség védelmének céljára az olyan intézkedés igazolásaként, amely sérti a hatékony versenyfeltételek melletti szabad árképzési rendszert, amelyen az 1308/2013 rendelet alapul, amennyiben ezen intézkedés alkalmas a megvalósítani kívánt cél elérésére, és nem lépi túl az e cél eléréshez szükséges mértéket.

azt állapította meg, hogy a tagállamok továbbra is hatáskörrel rendelkeznek a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok leküzdésére irányuló olyan intézkedések elfogadására, amelyeknek az a hatása, hogy az érintett ágazatban korlátozzák az árak szabad megtárgyalásának folyamatát és a belső piac működését. [24]

63. Meg kell jegyezni, hogy a tagállamoknak a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek tekintetében alkalmazott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok elleni küzdelemre irányuló intézkedések elfogadása kapcsán fennmaradó hatásköre azonban nem korlátlan. Így a 2019. november 13-i Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė ítélet (C-2/18, EU:C:2019:962) 56. és 73. pontjában a Bíróság kimondta, hogy a szóban forgó nemzeti szabályozásnak alkalmasnak kell lennie az elérni kívánt cél megvalósítására, és nem lépheti túl az annak eléréséhez szükséges mértéket. [25]

c) A nemzeti szabályozásnak alkalmasnak kell lennie az elérni kívánt cél megvalósítására, és nem lépheti túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket

64. A 2019. november 13-i Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė ítélet (C-2/18, EU:C:2019:962) tárgyát képező nemzeti szabályozás megtiltotta a bizonyos minőségi követelményeknek megfelelő nyerstej felvásárlója számára, hogy eltérő alapárat alkalmazzon az azonos összetételű és minőségű, azonos módon szállított és az értékesített nyerstej napi mennyisége alapján azonos csoportba tartozó termelők tekintetében. E szabályozásnak az volt a hatása, hogy garantálta, hogy a felvásárló azonos alapárat [26] kínál az összes, a napi értékesített tejmennyiségre vonatkozó objektív szempont alapján összehasonlítható helyzetben lévő termelőnek. [27]

65. Egyértelmű, hogy abban az ügyben a szóban forgó nemzeti szabályozás jelentősen csökkentette a felvásárlók és a termelők azon lehetőségét, hogy szabadon tárgyalhassanak a nyerstej felvásárlási áráról. Az 1308/2013 rendelet alapját képező egyik alapvető elv ilyen egyértelmű korlátozása ellenére a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó szabályozás alkalmasnak tűnt azon kockázat megelőzésére, hogy a gyengébb helyzetben lévőnek tekintett szerződő fél esetleg kénytelen legyen elfogadni az indokolatlan árcsökkentéseket. A Bíróság így a 2019. november 13-i Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė ítéletének (C-2/18, EU:C:2019:962) 60. pontjában megállapította, hogy ebből a szempontból a nemzeti szabályozás az esetleges tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok elleni küzdelem eszközeként igazolható, hiszen megelőzi a beszállítók között aszerint alkalmazott árdiszkriminációt, hogy tagjai-e egy adott elismert tejtermelői szervezetnek vagy sem. [28]

24 A Bíróság megállapítása kontrasztba állítható a Bobek főtanácsnok Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė ügyre vonatkozó indítványában (C-2/18, EU:C:2019:180) követett megközelítéssel. Indítványában Bobek főtanácsnok úgy vélekedett, hogy az 1308/2013 rendelet 148. cikke már lefedte a nyerstej-ágazatban a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szembeni védelem kérdését, és ezáltal valójában már kimerült a tagállamok azon lehetősége, hogy ugyanezen (jogszerű) célokat követő szabályozást léptessenek életbe. Bobek főtanácsnok az indítvány 86. pontjában úgy vélekedett, hogy „az uniós jogalkotó értékválasztása egyértelmű: ugyanazon célkitűzéseket vette figyelembe, ugyanazon helyzetet szabályozta, a termelési lánc pontosan ugyanazon szakaszában. Emiatt az uniós és a nemzeti jogi szabályok összeütközésének a jelen ügyben nem csupán két egymást részben átfedő rendszer olyan elhanyagolható jelentőségű esetéről van szó, amelyben az arányosság további vizsgálatának kérdése egyáltalán vita tárgya lehetne. Ehelyett itt két pontosan azonos kérdés kétféle módon történő, az ugyanazon célkitűzés tekintetében való eltérő értékválasztást tükröző szabályozásának alapvető funkcionális összeütközéséről van szó.” Bár én tisztelettel egyetértek a Bobek főtanácsnok által kifejtett álláspontal, a Bíróság nyilvánvalóan nem értett vele egyet. E körülményekre tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság határozatát kezeljük úgy, mint amely az 1308/2013 rendelet hatályát illetően már eldöntötte a kérdést.

25 Az arányosság ezen vizsgálatát többek között a közös agrárpolitika célkitűzéseinek, valamint a közös piacszervezés megfelelő működésének figyelembevételével kell elvégezni, ami szükségessé teszi e célkitűzéseknek a nemzeti szabályozás által követett azon célhoz viszonyított mérlegelését, amely a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok leküzdésére irányul. Lásd: 2019. november 13-i Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė ítélet (C-2/18, EU:C:2019:962, 57. pont).

26 Lásd: 2019. november 13-i Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė ítélet (C-2/18, EU:C:2019:962) 41. pontja, amely kimondja, hogy ha „noha ezen alapárat […] a nyers tej napi értékesített mennyisége alapján ugyanazon csoportba tartozó termelők összessége tekintetében állapítják meg, a fizetendő végső árat az e szakaszban szabad és egyedi tárgyalás tárgyát képező többletdíjak, prémiumok, levonások, illetve szállítási mód alapján számítják ki.”

27 Lásd: 2019. november 13-i Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė ítélet (C-2/18, EU:C:2019:962 59. pont).

28 Abban az ügyben végül a kérdést előterjesztő bíróság feladata lett e ténykérdés eldöntése. Hozzá lehet tenni továbbá, hogy a nemzeti szabályozás alkalmas volt arra, hogy versenyt elősegítő hatásokkal járjon, mivel lehetővé tette egyes beszállítók számára, hogy ugyanolyan feltételek mellett férjenek hozzá a piachoz, mint azok a beszállítók, akik esetleg tagjai voltak valamely elismert tejtermelői szervezetnek. Ebben az értelemben az említett szabályozás célja az volt, hogy kiküszöbölje a taggá válástól való tartózkodás lehetséges kizáró hatásait, és azt a *de facto* piaci erőt, amelyre az e szervezethez csatlakozó tagok egyébként szert tettek.

66. Ezenkívül a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a nemzeti szabályozás főszabály szerint nem lépte túl a kitűzött célok eléréséhez szükséges mértéket, tekintettel többek között arra, hogy az adott nyerstej-termelőnek fizetett felvásárlási ár számos tényezőtől – nevezetesen attól a termelői csoporttól, amelybe a termelő az eladott tejmennyiség alapján tartozik, a tej szállítási módjaitól, valamint az tej összetételétől és minőségétől – függhet.[29]

d) Az ítélkezési gyakorlatnak a jelen ügyre való alkalmazása

67. A Bíróság rendelkezésére álló ügyiratokból úgy tűnik – és ezt egyébként a Bizottság sem vitatta –, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja nem avatkozik be az érintett termékek árának a termelő/beszállító és a kiskereskedő/vevő közötti szabad megtárgyalásába.

68. E nemzeti rendelkezés inkább csak azzal a hatással jár, hogy az ezen árra kiskereskedelmi szinten alkalmazott árrés főszabály szerint a termékek származásától függetlenül azonos lesz. A 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja tehát biztosítja – amint azt Magyarország állítja –, hogy a fogyasztók felé érvényesített ár alapvetően a beszállító és a kiskereskedő által megállapított felvásárlási árat tükrözze, beleértve természetesen a kiskereskedői árrést is.

69. Bár a nemzeti rendelkezés nem avatkozik be a beszállító/kiskereskedő szintjén az árak megállapításába, megakadályozza, hogy a kiskereskedő bizonyos, „azonos összetételű és érzékszervi tulajdonságokkal rendelkező” termékeket alacsonyabb árréssel értékesítsen a származási országtól[30] függően, és hogy ezt az árcsökkentést annak más hasonló mezőgazdasági és élelmiszeriperi termékek széles választékán belüli szétterítésével ellensúlyozza.

70. E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a termékekre alkalmazandó kiskereskedelmi árrések meghatározásának szabadságát érintő bármilyen korlátozás végső soron az e termékek kiskereskedelmi árképzésének szabadsága korlátozásának minősül.

71. Mindazonáltal, mivel a Bíróság a 2019. november 13-i Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė ítéletének (C-2/18, EU:C:2019:962) 62. pontjában megállapította, hogy a litván szabályozás, amely azzal a hatással járt, hogy garantálta, hogy a felvásárló „azonos alapárat kínál a tej napi értékesített mennyiségére vonatkozó objektív kritérium tekintetében hasonló helyzetben lévő valamennyi termelőnek”[31], alkalmasnak tűnt az esetleges tisztességtelen gyakorlatok leküzdésére, és ennélfogva úgy tűnt, hogy nem sérti az 1308/2013 rendeletet, amennyiben a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdése u) pontja ugyanilyen hatással jár, összeegyeztethetőnek tekinthető a rendelet követelményeivel, feltéve, hogy nem lépi túl az említett célok eléréséhez szükséges mértéket.

72. De vajon a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja ilyen hatással jár-e? Véleményem szerint van némi eltérés a jelen ügy és a 2019. november 13-i Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė ítélet (C-2/18, EU:C:2019:962) tárgyát képező litván szabályozás körülményei között. Először is a valamely elismert tejtermelői szervezethez nem tartozó litván tejtermelők egyértelműen gyengébb helyzetben voltak, mint a jelen eljárásban említett termelők. Ráadásul ezt a gyenge pozíciót, illetve a tejfeldolgozók részéről megnyilvánuló, piacról való kizárással járó esetleges versenyellenes magatartást nyilvánvalóan sikerült megfelelően alátámasztani.

29 2019. november 13-i Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė ítélet (C-2/18, EU:C:2019:962, 67. pont). Lásd még ugyanezen ítélet 63–69. pontját.

30 Meg kell állapítani, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja kifejezetten utal a szóban forgó termékek *származására*. Mivel a Bizottság keresetlevelének az 1308/2013 rendeletre vonatkozó első része e határokon átnyúló összefüggésben került megfogalmazásra, az 1308/2013 rendelet Magyarország általi állítólagos megsértését a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdése u) pontjának figyelembevételével fogom megvizsgálni.

31 Lásd: 2019. november 13-i Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė ítélet (C-2/18, EU:C:2019:962, 59. pont).

73. Az is igaz, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontjának hatálya jelentősen szélesebb, mint a 2019. november 13-i Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė ítélet (C-2/18, EU:C:2019:962) tárgyát képező, tejágazattal kapcsolatos litván jogszabályé, mivel a szóban forgó magyar szabályozás a mezőgazdasági termékek szélesebb skálájára vonatkozik.

74. A kritikus eltérés azonban az, hogy miközben a litván szabályozás biztosította, hogy azok a tejtermelők, akik nem tartoznak valamely elismert tejtermelői szervezethez, a tárgyalóerő egyenlőtlensége miatt ne legyenek kénytelenek beleegyezni a számukra a feldolgozók által diktált felvásárlási feltételekbe, vagy nagyon alacsony árakat elfogadni, míg más termelők, még ha azonos méretűek is, de magasabb árakat tudnak érvényesíteni a kiegyensúlyozottabb tárgyalási pozíciójukból eredően, addig a magyar szabályozás az eltérő árréseknek *a termékek származása alapján* történő alkalmazását – illetve kiterjesztő értelmezéssel az árdiszkrimináció egyik formáját – tiltja.

75. A 2019. november 13-i Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė ítéletben (C-2/18, EU:C:2019:962) a Bíróság ennek megfelelően a litván szabályozást a piaci erő ellensúlyozására és a gyengébb fél helyzetének megerősítésére szolgáló eszközként mutatkozott késznek fenntartani. Az a szabályozás ily mértékig széleskörűen volt versenyt elősegítő jellegű, mind a célját, mind a hatásait illetően, különösen azáltal, hogy védte a termelői piachoz vezető utat azon termelők esetében, akik nem voltak tagjai valamely elismert tejtermelői szervezetnek.

76. Ez a sajátos érvelési logika azonban a jelen ügyben nem alkalmazható, mivel a jogszabály a szövege alapján lényegében a termékek származásán alapuló árdiszkrimináció megakadályozására irányul, semmint a termelő/beszállító tárgyalási helyzetének javítására. Különösen nem bizonyított, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja a mezőgazdasági termékek piacának versengő jellegének védelmére irányulna.

77. A 2020. szeptember 3-án tartott tárgyaláson a magyar kormány képviselője megerősítette, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdése u) pontjának célja az volt, hogy védje az érintett termékek elsődleges termelőit, nevezetesen az őstermelőket. Ha ez valóban így van, akkor muszáj megjegyezni, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja nem tűnik e célból megfelelőnek, és így arra alkalmasnak. Ugyanis nyilvánvalóan a termelőitől eltérő, kiskereskedői árrés az, amelyet a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontjának rendelkezései kifejezetten védenek.

78. De a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdése u) pontjának gyakorlati alkalmazása sem mentes a nehézségektől. A tárgyaláson két konkrét nehézség került kiemelésre.

79. Egyrészt, míg úgy tűnik, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja azt feltételezi, hogy meghatározott mezőgazdasági termékek árainak azonosaknak vagy legalább hasonlóaknak kellene lenniük, nem tűnik úgy, hogy teret engedne a modern piac jelenlegi realitásának, amelynek megfelelve egyes kereskedelmi egységek – gyakran a termék ügyes bemutatásával és különféle reklámstratégiákkal – felárat érnek el azáltal, hogy tulajdonképpen márkáznak bizonyos alapvető terméktípusokat. Ez akkor is így van, ha a márkás termék „összetétele és érzékszervi tulajdonságai alapján” minden szempontból „azonos” a márkátlan termékkel. [32]

80. Másodszor, a magyar kormány képviselői hangsúlyozták, hogy az árrésre vonatkozó szabályt hat hónapos időszakokra alkalmazzák. Így tehát fenntartották, hogy a kiskereskedő bizonyos termékek vonatkozásában egy sor rövid távú akciós árcsökkentést alkalmazhat, azzal a feltétellel, hogy az árrés a hat hónapos időszakok átlagában nagyjából azonos marad.

32 E tekintetben a magyar kormány képviselői azt állították, hogy a márkás termékek a márkátlan termékektől eltérő érzékszervi tulajdonságokkal rendelkeznek, és így a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja értelmében eltérő termékeknek minősülnek. E tekintetben e képviselők jelezték, hogy a fogyasztó a márkátlan termékektől eltérően észleli a márkás termékeket, és hogy a márkás termék csomagolása érzékszervi tulajdonságnak tekinthető. Ez a magyarázat véleményem szerint egyértelműen mutatja, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdése u) pontjának hatálya mennyire megfoghatatlan.

81. Véleményem szerint egyértelmű, hogy a kiskereskedők azon lehetőségének korlátozása, hogy a különböző termékek árréseit változtathassák, jelentős módon befolyásolhatja az áruk szabad forgalmazását. Könnyen elképzelhetők olyan körülmények, amelyek között valamely alapvető terméket Magyarországon alacsony felárral értékesítenek a szomszédos tagállamokban ugyanezen termék tekintetében elért árakhoz képest. Ha e tagállamok egyikének termelője be akarna törni a magyar piacra, természetes módon azt szeretné, ha a kiskereskedő alacsonyabb árrést fogadna el annak érdekében, hogy az új termék összértékesítését fellendítse. Bizonyos körülmények között ugyanis a magyar kiskereskedő számára gazdaságilag akár még előnyös is lehet, ha ezen új termék vonatkozásában alacsonyabb árrést fogad el, ha ez nagyobb fogyasztói keresletet, és – tágabb értelemben véve nagyobb mennyiségű értékesítést – eredményez ezen új termék tekintetében, különösen hosszú távon.

82. Ezen álláspont kifejtésével nem hagyom figyelmen kívül azt a tényt, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja a megszövegezését illetően semleges, és *de iure* különbségtétel nélkül alkalmazandó mind a belföldi, mind az importált termékekre. Mégis értelmetlen lenne tagadni, hogy valószínűleg az árképzési mechanizmusok jelentik azt a leghatékonyabb módszert, amellyel egy más tagállambeli termelő be tud törni a belföldi piacra. Minden olyan gyakorlati korlátozás, amely a kiskereskedők azon lehetőségét érinti, hogy különböző termékek esetében eltérő fogyasztói árakat határozzanak meg a szóban forgó termékek származása alapján, elkerülhetetlenül komoly aggályokat vet fel a belső piacot illetően.

83. Ezeket az aggályokat nem igazán oszlatja el a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdése u) pontjának homályos jellege sem. E rendelkezés nem írja elő kifejezetten az akciós értékesítéshez való jogot, és más tagállamok termelői, akik esetleg szeretnének többek között a magyar piacra is betörni, vélhetően nincsenek tisztában azzal a gyakorlattal, ami a magyar hatóságok részéről egyfajta elnéző gyakorlatnak tűnik a rövid távú akciós értékesítésekkel kapcsolatban. A helyzet jellegéből adódóan, ez elkerülhetetlenül súlyosabban érintheti a más tagállamokbeli termelőket, mint azokat a belföldi termelőket, akik valószínűleg jobban ismerik a jogszabályok érvényesülését a gyakorlatban.[33] Mindenesetre, egy olyan más tagállambeli termelőnek, aki szeretne betörni többek között erre a piacra is, sokkal hosszabb ideig tartó árképzési stratégiára lehet szüksége, mint egy olyan termelőnek, aki csupán az olyan rövid távú akciók segítségével történő árképzés módszereitől függ, amelyek többnyire mindössze néhány napig vagy hétig tartanak.

84. E tekintetben a Bíróság 2010. március 4-i Bizottság kontra Írország ítélete (C-221/08, EU:C:2010:113) adhat iránymutatást. Ez az ügy a dohánytermékekre vonatkozó ír szabályozást érintette, amely minimálárakat írt elő a cigaretták értékesítésére. Közegészségügyi intézkedésről volt szó, amelynek célja különösen annak biztosítása volt, hogy a fiatalok ne váljanak függővé amiatt, hogy alacsony áron tudnak cigarettát vásárolni, hiszen az károsíthatja az egészségüket.

33 Itt utalok Kokott főtanácsnoknak a Bizottság kontra Írország ügyre vonatkozó indítványában (C-456/08, EU:C:2009:679) a belső jog azon rendelkezéseire vonatkozó észrevételeire, amelyek lehetővé tették a nemzeti bíróság számára, hogy diszkrecionális jogkörét gyakorolva elutasítson egyes közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatban indított kereseteket azzal az indokkal, hogy azokat nem „a lehető leghamarabb” nyújtották be, noha a keresetet egyébként a törvényben előírt határidőn belül indították. Indítványának 61. pontjában Kokott főtanácsnok az alábbi megállapítások mellett jutott arra a következtetésre, hogy e diszkrecionális rendszer sérti a közbeszerzésről szóló irányelvek alapját képező jogbiztonság elvét: „Amennyiben a belső jog a jogszabályi rendelkezések és a »bírói jog« kombinációjából adódik, ez nem valósulhat meg az adott rendelkezések és szabályok egyértelműségének és pontosságának rovására Ez különösen akkor érvényes, ha az irányelv célja, hogy a magánszemélyek számára jogokat biztosítson, és az igények elvesztéséhez – a jelen ügyben az ajánlatkérők döntéseivel szembeni jogorvoslathoz való jog elvesztéséhez – vezethetne az esetleges jogvesztő határidőkre vonatkozó homályos és bonyolult szabályozás. *Mindenekelőtt a külföldi ajánlattevőket és részvételre jelentkezőket riaszthatja el a bonyolult és átláthatatlan joghelyzet attól, hogy Írországban ajánlattételi eljárásra jelentkezzenek*” (kiemelés tőlem). Bár ezek az észrevételek természetesen a jelen eljárásétól nagyon eltérő kontextusba illeszkedtek, úgy lehet tekinteni, hogy Kokott főtanácsnok ezen megjegyzéseinek a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdése u) pontja értelmezésének valószínű hatását illetően is lehet némi áthallása.

85. A 2010. március 4-i Bizottság kontra Írország ítélet (C-221/08, EU:C:2010:113) 40. pontjában a Bíróság kimondta, hogy a bizonyos fogyasztási cikkek (a jelen esetben a cigaretta) tekintetében minimálárakat előíró szabályozás „sértheti a versenyviszonyokat, mivel e gyártók vagy importőrök egy részét megakadályozza abban, hogy vonzóbb kiskereskedelmi árajánlatokkal az alacsonyabb önköltségi árból származó előnyhöz jussanak”. A Bíróság ezenfelül az említett ítélet 45. pontjában úgy vélekedett, hogy a minimálárak ilyen rendszere jogellenes annyiban, hogy sérti „az alacsonyabb önköltségi árból a gyártók és importőrök egy részénél kialakult versenyelőnyt”.

86. Nyilvánvaló, hogy a Bíróságot zavarta az a tény, hogy a nemzeti szabályozás által az olyan fogyasztási termékekre előírt minimális árra vonatkozó kötelezettség, mint a cigaretta, a versenypiac alapvető lényegét sérti, és kiszorító hatásokkal jár.

87. Úgy gondolom, hogy nehéz lenne nem osztani ezeket az aggályokat a jelen ügy tárgyát képező nemzeti szabályozást illetően, még akkor is, ha a 2010. március 4-i Bizottság kontra Írország ítéletet (C-221/08, EU:C:2010:113) a dohánygyártmányok fogyasztását érintő, a forgalmi adón kívüli egyéb adókról szóló, 1995. november 27-i 95/59/EK tanácsi irányelv[34] sajátos összefüggésében hozták, és ráadásul az árverseny csökkenése egyáltalán nem olyan súlyos, mint az említett ítélet alapjául szolgáló ügyben megnyilvánuló csökkenés.[35]

88. A minimálárra vonatkozó rendelkezések versenyellenes hatásaira vonatkozó általános elv véleményem szerint analógia útján a jelen ügyre is alkalmazható. Konkrétan ugyanis nehéz elkerülni azt a következtetést, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja nemcsak versenyellenes amiatt, hogy akadályozza az értékesítési árak tisztességes verseny alapján történő szabad meghatározását, hanem *de facto* hátrányos megkülönböztetést is alkalmaz a magyarországi élelmiszeripari és mezőgazdasági termékek piacára újonnan belépőkkel szemben, mégpedig a fent említett okok egésze miatt.

89. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a kiskereskedői árrés alapvető eleme a termék fogyasztók felé érvényesített árának, és – ezen árrés mértékétől függően – olyan kulcsfontosságú tényező lehet, amely meghatározza a fogyasztói választást.[36]

90. Ebből következik, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja azzal, hogy tiltja az érintett termékek származása alapján alkalmazott árdiszkriminációt, azzal a hatással jár, hogy gátolja, hogy a más tagállambeli termelők a magyar piacon meg tudják vetni a lábukat, hiszen akadályozza az importált termékek kiskereskedőit abban, hogy e termékek esetében árversenyt folytassanak a saját árrésük tekintetében a belföldi termékek rovására. Bizonyos esetekben legalábbis joggal feltételezhető, hogy ezen importált termékek csak akkor szerezhetnének piaci részesedést, ha árversenybe kerülhetnének az azonos belföldi termékekkel. Azt sem lehet állítani, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja olyan versenyt elősegítő hatásokkal járna, mint a Bíróság által a

34 HL 1995. L 291., 40. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 283. o.

35 A 2010. március 4-i Bizottság kontra Írország ítélet (C-221/08, EU:C:2010:113) 43–45. pontjából kitűnik, hogy az ír szabályozásnak az volt a hatása, hogy az ír piacon működő termelőkre és importőrökre az e piacon a cigaretták minden egyes kategóriája tekintetében alkalmazott súlyozott átlagár 97%-ának megfelelő kiskereskedelmi értékesítési minimálárat írt elő. Így e rendszer gyakorlatilag felszámolta a versengő termékek közötti árkülönbségeket, és az volt a következménye, hogy az árakat a legdrágább termék ára felé közelítette.

36 E tekintetben a kiskereskedői árrések igen széles skálán mozoghatnak, a termelői ár 5%-ától annak 100%-áig, vagy akár 200%-áig is terjedhetnek.

2019. november 13-i Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė ítélet (C-2/18, EU:C:2019:962) 69. pontjában meghatározottak, amelyek biztosítják, hogy egyes termelőket ne érjen árdiszkrimináció az annak betudható gyengébb tárgyalási pozíciójuk miatt, hogy nem tagjai valamely elismert tejtermelői szervezetnek.[37]

91. Egyértelmű tehát, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja azzal a hatással jár, hogy olyan jelentős mértékben zárhatja ki az árversenyt, ami befolyásolhatja más tagállamok termelőinek azon képességét, hogy biztosítani tudják a termékeik magyar piacra jutását. Ebből következik, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja sérti és indokolatlanul akadályozza a szóban forgó mezőgazdasági termékek piaca közös szervezésének megfelelő működését.

92. Következésképpen, a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja azáltal, hogy az imént leírt módon megszünteti az árversenyt, ellentétes az 1308/2013 rendelet alapjául szolgáló kulcsfontosságú elvvel, és e rendeletnek, valamint a korábbi rendeleteknek[38] a Bíróság által olyan ügyekben kifejtett következetes értelmezésével, mint például a 2005. május 26-i Kuipers ítélet (C-283/03, EU:C:2005:314).

93. Következésképpen úgy vélem, hogy a Bíróságnak azt kellene megállapítania, hogy Magyarország azáltal, hogy korlátozta a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek értékesítési árainak meghatározását – különös tekintettel a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontjára –, nem teljesítette az 1308/2013 rendeletből eredő kötelezettségeit.

3. Az EUMSZ 34. cikk (2) bekezdésének megsértésére alapított, második kifogásról

94. Az áruk szabad mozgása az EUM-Szerződés egyik alapelve, amely az EUMSZ 34. cikkben foglalt azon tilalomban fejeződik ki, amely szerint a tagállamok között tilos a behozatalra vonatkozó minden mennyiségi korlátozás és azzal azonos hatású intézkedés. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a mennyiségi korlátozásokkal azonos hatású intézkedéseknek az EUMSZ 34. cikkben előírt tilalma minden olyan tagállami szabályozásra vonatkozik, amely közvetlenül vagy közvetve, ténylegesen vagy potenciálisan akadályozhatja a tagállamok közötti kereskedelmet.[39] E tilalmat a Bíróság először az 1974. július 11-i Dassonville ítéletében (8/74, EU:C:1974:82; a továbbiakban: Dassonville ítélet) taglalta.

95. A Dassonville ítéletben meghatározott tilalom széles hatályát az értékesítési módok tekintetében a Bíróság az 1993. november 24-i Keck és Mithouard ítéletet (C-267/91 és C-268/91, EU:C:1993:905) követően számos ügyben finomította.

37 A jelen ügyben nem jelöltek meg ehhez hasonló tényleges vagy potenciális versennyel való visszaélést a kiskereskedők részéről a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdése u) pontjának igazolásaként. Épp ellenkezőleg: az olyan szabályozás, amelynek általános hatása az, hogy megakadályozza a kiskereskedőket abban, hogy a mezőgazdasági termékek esetében csökkentsék az árrésüket, egyszerűen elfojtja a rendes versenyfolyamatot e termékek piacán. Önmagában nem képez visszaélést, ha a kiskereskedő az érintett termékek származása alapján árversenyt folytat. Természetesen más lenne a helyzet, ha a 2009. évi XCV. ltörvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja arra irányult volna, hogy a kiskereskedőt abban akadályozza meg, hogy visszaéljen piaci erejével azáltal, hogy például árdiszkriminációt alkalmaz az olyan termelők rovására, akik nem tagjai valamely elismert termelői szervezetnek. A 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja azonban sokkal, de sokkal messzebbre megy ennél, egészen addig a pontig, hogy az ilyen termékek versenypiacának működéséhez szükséges árképzési mechanizmus egyik kulcsfontosságú elemét lényegében működésképtelenné teszi és kiiktatja.

38 Például az 1995. június 29-i 1538/95/EK tanácsi rendelettel (HL 1995. L 148., 17. o.) módosított, a tej- és tejtermékpiac közös szervezéséről szóló, 1968. június 27-i 804/68/EGK tanácsi rendelet (HL 1968. L 148. 13. o.).

39 2016. október 19-i Deutsche Parkinson Vereinigung ítélet (C-148/15, EU:C:2016:776, 20. és 22. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

96. Az 1993. november 24-i Keck és Mithouard ítélet (C-267/91 és C-268/91 EU:C:1993:905) óta a Bíróság következetesen azt állapította meg ítéleteiben, hogy az értékesítés egyes módjait korlátozó vagy megtiltó nemzeti jogszabályok más tagállamokból származó termékekre történő alkalmazása nem alkalmas a tagállamok közötti kereskedelem közvetlen vagy közvetett, tényleges vagy potenciális akadályozására, amennyiben e jogszabályok minden olyan érintett gazdasági szereplőre vonatkoznak, aki az adott állam területén tevékenykedik, és amennyiben mind jogilag, mind ténylegesen ugyanúgy érintik a belföldi termékek és a más tagállamokból származó termékek forgalmazását.[40]

97. Amennyiben e feltételek teljesülnek, a nemzeti értékesítési módoknak a más tagállamból származó, az ezen állam által meghatározott követelményeknek megfelelő termékek értékesítésére való alkalmazása jellegénél fogva nem alkalmas e termékek piacrajutásának megakadályozására, vagy arra, hogy jobban megnehezítse e piacrajutásukat, mint a belföldi termékek esetében. Az ilyen szabályok tehát nem tartoznak az EUMSZ 34. cikk hatálya alá.

98. Megjegyzendő, hogy a Bizottság úgy véli, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja az 1993. november 24-i Keck és Mithouard ítélet (C-267/91 és C-268/91, EU:C:1993:905) értelmében vett értékesítési módnak minősül. Ezzel az értékeléssel csak egyetérteni lehet.[41]

99. Egyébként a Bizottság nem állítja, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja *de iure* akadályozza a más tagállamokból származó érintett termékek magyar piacra jutását. A Bizottság ugyanakkor úgy véli, hogy e rendelkezés nem állja ki az 1993. november 24-i Keck és Mithouard ítéletben (C-267/91 és C-268/91, EU:C:1993:905) meghatározott második próbát, mivel *de facto* előnyben részesíti az azonos nemzeti termékeket.

100. Az 1993. november 24-i Keck és Mithouard ítéletben (C-267/91 és C-268/91, EU:C:1993:905) kifejtett elveket, amelyekre a magyar kormány a jelen ügyben nagyrészt hivatkozik, a Bíróság már más kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárásokban is alkalmazta.

101. Így például az 1995. június 29-i Bizottság kontra Görögország ítéletében (C-391/92, EU:C:1995:199) a Bíróság megállapította, hogy az a görög jogszabály, amely a csecsemőknek szánt feldolgozott tej értékesítését csak a gyógyszertárak számára tette lehetővé, nem sértette a jelenlegi EUMSZ 34. cikket. A Bíróság azt állapította meg, hogy az említett jogszabály csupán a termékek értékesítési módjait érintette, és különbségtétel nélkül volt alkalmazandó mind a belföldi, mind az importált termékekre. A Bíróság ezt követően az említett ítélet 18. pontjában úgy ítélte meg, hogy ez csak akkor lett volna másként, „ha egyértelműen kitűnt volna, hogy a szóban forgó szabályozás azokat a belföldi termékeket védi, amelyek hasonlóak a más tagállamokból származó, csecsemők részére szánt feldolgozott tejhez, vagy az ilyen típusú tejjel versenyben állnak”.

102. Én úgy vélem, hogy a jelen ügy eltér az 1995. június 29-i Bizottság kontra Görögország ítélet (C-391/92, EU:C:1995:199) alapját képező ügytől, az általam az 1308/2013 rendelet megsértésével kapcsolatban fent hivatkozott okok összessége miatt.

40 2015. november 12-i Visnapuu ítélet (C-198/14, EU:C:2015:751, 103. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A Bíróság rámutatott arra, hogy a bizonyos értékesítési módokat előíró szabályozás azért nem tartozik az EUMSZ 34. cikk hatálya alá, mert nem alkalmas arra, hogy megakadályozza az importált termékek e tagállam piacára való bejutását, vagy hogy jobban megnehezítse azt, mint a belföldi termékek esetében. 2003. szeptember 18-i Morellato ítélet (C-416/00, EU:C:2003:475, 31. pont).

41 Lásd analógia útján: 1995. augusztus 11-i Belgapom ítélet (C-63/94, EU:C:1995:270, 13. pont), amelyben a Bíróság megállapította, hogy az olyan nemzeti szabályozás, amely tiltja az olyan értékesítéseket, amelyek csak rendkívül alacsony árrést tesznek lehetővé, értékesítési módnak minősül. A Bíróság azon ítélet 14. pontjában megjegyezte, hogy a kérdéses rendelkezés, amely „a termékek tekintetében való különbségtétel nélkül alkalmazandó minden kereskedőre az érintett ágazatban, nem érinti eltérően a más tagállamokból származó termékek forgalmazását a belföldi termékek forgalmazásához viszonyítva”. Világos, hogy az az ítélet lényegét tekintve a veszteséges eladásokra irányult. A magam részéről azonban úgy vélem, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja jóval több, mint az ilyen értékesítéseket célzó egyszerű intézkedés, mivel a mezőgazdasági termékek versenyfolyamatának egyik alapvető jellemzőjét, nevezetesen az értékesítési árak szabad meghatározását sérti.

103. Véleményem szerint a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja akadályozza a más tagállamokból származó új mezőgazdasági termékek magyar piacra történő belépését azáltal, hogy kiskereskedelmi szinten megszünteti az árversenyt. Amint azt korábban jeleztem, a verseny efféle csökkenése valószínűleg súlyosabban érinti az importált termékek termelőit, mivel ők általában csak a hatékony árverseny (beleértve az akciós árakat) révén számíthatnak arra, hogy meg tudják vetni a lábukat a magyar piacon, azon hagyományos (és jobban ismert) nemzeti mezőgazdasági termékek rovására, amelyeket az átlagos magyar fogyasztó már ismer. A 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdése u) pontjának alkalmazása körüli bizonytalanságok az e törvény hatálya alá tartozó termékeket illetően, valamint a rövid távú akciós értékesítések alkalmazásának lehetősége, amelyekre már utaltam, csak fokozzák e nehézségeket.

104. Abban az esetben, ha a Bíróság megállapítaná, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja sérti az EUMSZ 34. cikket, azt is meg kell majd vizsgálni, hogy e kötelezettségszegés igazolható-e az EUMSZ 36. cikkre való hivatkozással vagy valamely közérdeken alapuló kényszerítő okkal. A jelen ügyben Magyarország a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontját azzal az érveléssel próbálja meg igazolni, hogy annak célja a kiskereskedők által a termelők kárára alkalmazott tisztességtelen értékesítési gyakorlatok elleni küzdelem.

105. Ami engem illet, én nem tudom elfogadni, hogy a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdésének u) pontja ezen az alapon igazolható lenne. Először is, a 2019. november 13-i Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė ítélet (C-2/18, EU:C:2019:962) alapjául szolgáló ügyben fennálló helyzettől eltérően Magyarország nem tudott bizonyítékokat szolgáltatni a kiskereskedők által a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdése u) pontjának hatálya alá tartozó termékek széles skáláját illetően alkalmazott tisztességtelen versenygyakorlatokra. Másodszor, Magyarország mindenesetre nem bizonyította koherens módon, hogy a kiskereskedői árrések rögzítése valójában mennyiben védi az értékesítés alkufolyamatában állítólagosan gyengébb helyzetben lévő felet, azaz a termelőt, különösen mivel e rendelkezés nem sérti a kiskereskedő azon jogát, hogy a termelőkkel szabadon tárgyalja meg az árakat, jutalékokat, engedményeket stb.

106. Hangsúlyozom, hogy önmagában nem minősül visszaélésnek, ha a kiskereskedő a szóban forgó termékek származása alapján árversenyt folytat.

107. E körülmények között úgy vélem, hogy Magyarország a 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdése u) pontjának életbeléptetésével megszegte az EUMSZ 34. cikkből eredő kötelezettségeit, és e szabályozás nem igazolható semmilyen állítólagos közérdeken alapuló kényszerítő okkal.

4. Költségek

108. A Bíróság eljárási szabályzata 138. cikkének (1) bekezdése alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a Bizottság kérte Magyarországnak a költségek viselésére való kötelezését, és mivel Magyarország lényegében pervesztes lett, őt kell kötelezni a saját költségeinek és a Bizottság részéről felmerült költségeknek a viselésére.

V. Végkövetkeztetés

109. A fenti megfontolásokra tekintettel úgy vélem, hogy a Bíróságnak azt kellene megállapítania, hogy Magyarország a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek vonatkozásában a beszállítókkal szemben alkalmazott tisztességtelen forgalmazói magatartás tilalmáról szóló 2009. évi XCV. törvény 3. §-a (2) bekezdése u) pontjának életbeléptetésével megszegte az EUMSZ 34. cikkből eredő kötelezettségeit, valamint a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezéséről, és a 922/72/EGK, a 234/79/EK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletből eredő kötelezettségeit.

110. Mivel a Bizottság kérte Magyarország költségek viselésére való kötelezését, és mivel Magyarország lényegében pervesztes lett, őt kell kötelezni a saját költségeinek és a Bizottság részéről felmerült költségeknek a viselésére.